

Visiedocument Asiel & Integratie U16

1. Introductie

1.1 Inleiding

In juli 2018 heeft minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangekondigd dat het inburgeringsstelsel op de schop gaat. Redenen hiervoor zijn een aantal nadelen van het huidige stelsel: het stelsel staat te veel op zichzelf, de doorgaande lijn van asielopvang en verdere inburgering verloopt niet soepel en in het huidige stelsel zijn inburgeraars zelf verantwoordelijk voor hun eigen inburgering maar blijken onvoldoende in staat om zelf passend onderwijs te kiezen. Zij starten daardoor te laat met de inburgering en doen er te lang over.

De nieuwe wet positioneert inburgering binnen het brede sociale domein, waardoor er meer regie op en begeleiding en activering van inburgeraars mogelijk wordt. Zij kunnen hierdoor sneller mee doen met de maatschappij, idealiter via betaald werk. In het nieuwe stelsel krijgen gemeenten regie op de inburgering en dat biedt, ook in regionaal verband, mogelijkheden. In bijlage 1 is een overzicht te vinden van de (nieuwe) taken die gemeenten moeten gaan uitvoeren. Uitgangspunt is dat iedereen op een zo hoog mogelijk niveau inburgert en naar eigen niveau zo goed mogelijk participeert in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk.

Met de Bestuursovereenkomst Huisvesting en Integratie vluchtelingen regio Utrecht op 18 januari 2017, hebben de deelnemende gemeenten besloten om in regionaal verband activiteiten af te stemmen, in samenhang met integratiebeleid. Er zijn uitgangspunten en acties geformuleerd om nieuwkomers sneller en beter naar werk te begeleiden. De deelnemende gemeenten zijn tevreden met deze samenwerking en op 15 mei 2019 is dan ook besloten om toe te werken naar een nieuwe bestuursovereenkomst. De huidige bestuursovereenkomst wordt herijkt en het nieuwe inburgeringsstelsel wordt bij deze overeenkomst betrokken. Onderhavig visiedocument dient als basis van de nieuwe bestuursovereenkomst.

1.2 Aanleiding

De huidige bestuursovereenkomst loopt tot en met 31 december 2019 en de nieuwe wet Inburgering is aanstaande. Daarom is op 18 september 2019 is tijdens de bestuurstafel besloten om de huidige bestuursovereenkomst te herijken en een verkenning uit te voeren op regionale samenwerking op basis van de nieuwe wet Inburgering. De eerste oriëntaties op regionale samenwerking vanuit de nieuwe wet Inburgering hebben betrekking op gezamenlijk de inkoop van taal en het proces rond activering vanaf dag 1 (de doorgaande lijn). Goede samenwerking op lokaal niveau en in bestaande samenwerkingsverbanden (zoals regionale sociale diensten en arbeidsmarktregio's) zijn onderwerpen die hier ook bij worden betrokken.

De nieuwe wet Inburgering vraagt veel van gemeenten en ketenpartners. Volgens de minister maakt de relatief beperkte omvang van de doelgroep en de noodzakelijke diversiteit van het te realiseren inburgeringsaanbod het voor de hand liggend dat gemeenten de samenwerking opzoeken, zodat tijdig een passend aanbod kan worden aangeboden¹. In het wetsvoorstel is ervoor gekozen om regionale samenwerking niet verplicht op te leggen vanuit het Rijk. Dit is ook niet nodig volgens de U16 gemeenten², er wordt meerwaarde gezien in regionale samenwerking.

1.3 Doelgroep

De volgende groepen zijn inburgeringsplichtig en de regionale samenwerking is op hen van toepassing:

- Statushouders: asielzoekers die als vluchteling worden erkend, krijgen de vluchtelingenstatus. Zij worden ook wel statushouders of vergunninghouders

1 Memorie van toelichting VOI, p.18

2 Vijfheerenlanden zal voor de implementatie van de nieuwe wet gaan samenwerken met de gemeenten Gorinchem en Molenlanden (regio AV). Wel blijft Vijfheerenlanden aangesloten bij de U16.

genoemd en zijn inburgeringsplichtig. Eventuele nareizende gezinsleden hebben dezelfde rechten en plichten als statushouders en zijn ook inburgeringsplichtig;

- Gezinsmigranten: personen die vrijwillig naar Nederland komen om te trouwen met een al in Nederland wonende partner;
- Overige migranten: geestelijke bedienaren en vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor niet-tijdelijk humanitair verblijfsdoel.

Personen die inburgeringsplichtig zijn hebben een diverse achtergrond. Ze verschillen o.a. in levensgeschiedenis, leeftijd, perspectief, opleiding, culturele achtergrond en kunnen niet als homogene groep worden gezien. Dit betekent dat er maatwerk nodig is in aanbod en begeleiding. Ook omdat de financiering ten aanzien van statushouders en gezinsmigranten verschilt.

1.4 Afbakening met andere wetten

Zoals in de inleiding vermeld, wordt de nieuwe wet Inburgering ingebed in het brede sociaal domein. De wet Inburgering beoogt een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke doel van inburgering: *alle inburgeringsplichtigen doen snel en volwaardig mee in de Nederlandse maatschappij, liefst via betaald werk.*

Dit vertaalt zich in een specifiek beleidsdoel voor het nieuwe inburgeringsstelsel: *inburgeringsplichtigen bereiken het voor hen hoogst haalbare taalniveau (liefst niveau B1) en kennis van de Nederlandse maatschappij, in combinatie met gerichte inspanningen op participeren naar vermogen vanaf de start van het inburgeringstraject.*

Dit vereist een inburgeringsstelsel dat een tijdige start en de snelheid van de inburgering borgt, dat uitgaat van maatwerk en dualiteit (oftewel het combineren van het leren van de taal en participatie). Hierin ligt dan ook de verbinding met de Participatiewet. Een aanzienlijk deel van de inburgeringsplichtigen krijgt te maken met deze wet, met name statushouders. Een juist afstemming tussen degene met de trajectregie voor de inburgering als de uitvoerder van de participatiewet is van belang met duidelijkheid over de bevoegdheden.

Een verbinding met de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en de nieuwe Wet Inburgering is wenselijk en we streven er naar deze verbinding goed tot stand te brengen. Voormalig inburgeringsplichtigen stromen vaak door naar non-formeel taalonderwijs voor verdere taalversterking. De doorstroming kan beter op elkaar afgestemd worden als er in het voortraject een link wordt gelegd tussen beide wetten. Bovendien kan er door een combinatie te maken van de inkoop van de WEB en de WI efficiencyslag worden gemaakt.

1.5 Totstandkoming visie

In mei 2019 is bestuurlijk besloten om een regiovisie op te stellen. Ter voorbereiding hiervan is het voorstel om deze op te stellen met alle U16 gemeenten, de inrichting en het beoogde resultaat besproken in de volgende (bestuurlijke) overleggen:

- Mei 2019: Bestuurlijke opdracht voor het toewerken naar een gezamenlijk visiedocument inclusief inrichtingsprincipes tijdens de bestuurstafel A&I
- Juni 2019: Ambtelijke verkenning op welke onderdelen op basis van de nieuwe wet Inburgering samenwerking meerwaarde biedt;
- Juni 2019: Afbakening opdrachtformulering regionaal visiedocument Asiel & Integratie;
- September 2019: Besloten op basis van discussienota te starten met verkenning op regionale samenwerking op activering vanaf dag 1 en de inkoop van taal;
- Oktober 2019: Ambtelijke vorming van kleinere werkgroepen om nadere samenwerking op genoemde onderdelen verder te verkennen;
- November 2019: Start werkgroepen taal en de Doorgaande Lijn
- November 2019: Bestuurlijke instemming om het visiedocument op te leveren in het eerste kwartaal van 2020.

2. Regionale visie

2.1 Inleiding

In de huidige bestuursovereenkomst is afgesproken zorg te dragen voor integratie vanaf dag één na aankomst in de regio, op een manier die van pas komt voor statushouders die blijven en voor asielzoekers die terugkeren. De zelfredzaamheid van statushouders wordt gestimuleerd en waar nodig wordt passende begeleiding, gezondheidszorg en participatie geboden. Om een doorgaande lijn te garanderen is het van essentieel belang dat statushouders verblijvend in een AZC in de regio ook daadwerkelijk gehuisvest worden in onze regio. Met het COA zijn dan ook afspraken gemaakt om deze aanpak te waarborgen. Ook het aanbieden van geïntegreerde trajecten en het snel op maat naar werk, stage of opleiding begeleiden van nieuwkomers is een uitgangspunt van de gehele regio. De doelstelling van de regionale samenwerking is en blijft de bevordering van integratie en participatie van nieuwkomers, met als doel dat zij volwaardig en gezond kunnen deelnemen aan de samenleving met alle rechten en plichten die daarbij horen.

2.2 Regionale uitgangspunten

Om richting en invulling te geven aan de samenwerking wordt de huidige bestuursovereenkomst herijkt:

1. Lokaal wat kan, regionaal wat meerwaarde heeft

De geringe omvang van de doelgroep vereist regionale samenwerking. Lokaal wordt de verbinding met het sociaal domein gemaakt en wordt op het inburgeringsresultaat gestuurd. Regionaal wordt zorg gedragen voor het proces rondom uniformiteit en continuïteit richting nieuwkomers en taalaanbieders, en tegelijkertijd wordt de implementatie van de nieuwe wet waar mogelijk gezamenlijk vorm gegeven en lerend verder ontwikkeld.

2. Integratie vanaf dag één

Om nieuwkomers beter te laten integreren in de Nederlandse samenleving is een aanpak ten tijde van het verblijf in een AZC van groot belang³. Om integratie vanaf dag één te bevorderen is de Doorgaande Lijn in U16 verband ontwikkeld. Het leren van de taal, het volgen van een opleiding of het vinden van werk en het meedoen in de Nederlandse samenleving zouden niet na elkaar, maar zoveel mogelijk parallel aan elkaar moeten plaatsvinden. Statushouders kunnen zo sneller zelfredzaam worden en een bijdrage leveren aan de Nederlandse samenleving. Door samenwerking tussen gemeenten, de sociale diensten en het COA kan de statushouder al ten tijde van zijn of haar verblijf in het AZC beginnen met zijn integratie in onze regio.

In 2017 is de Doorgaande Lijn als pilot gestart en in 2018 als regionale aanpak uitgerold. In de conceptwet is opgenomen dat vanaf 2021 het verplicht wordt om statushouders ten tijde van verblijf in het AZC al een passend inburgeringsaanbod te doen. Omdat deze aanpak in onze regio staand beleid is, ligt onze focus komend jaar op optimalisatie van dit proces met aandacht voor de verbinding van de gehele keten tot aan de lokale infrastructuur.

Veel verhuisbewegingen tussen verschillende regio's zijn niet bevorderlijk voor een goed integratieproces van de nieuwkomer. Daarnaast staat doorverhuizen naar een andere regio haaks op de aanpak en het doel van de Doorgaande Lijn. Met het COA zijn afspraken gemaakt om statushouders verblijvend in de twee AZC's in de regio, Utrecht en Leersum, te koppelen aan de U16 regio zodat doorverhuizing minimaal is. Deze afspraken vragen om continue aandacht van de U16 als van het COA, omdat is gebleken dat de doelstelling van 90% koppeling in de regio tot op heden niet behaald wordt.

3. Geïntegreerde taaltrajecten

Om mee te kunnen doen in onze samenleving is het van belang dat nieuwkomers zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren. Taal is de sleutel tot integratie, het liefst zo veel mogelijk in de praktijk in combinatie met werk, stage, of opleiding. We streven naar volwaardig meedoen in de samenleving en het opbouwen van sociale netwerken. Maatwerk is hierbij het sleutelwoord voor succesvolle integratie. Werk en de contacten binnen het werk helpen nieuwkomers ook om de taal sneller eigen te maken. Indien werk (nog) niet mogelijk is wordt participeren in de vorm van stage, werkervaringsplaats,

³ Zie WRR-policybrief 4 (december 2015)

vrijwilligerswerk of opleiding nagestreefd. We streven naar goede afstemming tussen de sociale diensten en regiogemeenten.

Juist in sectoren waar een grote tekorten op de arbeidsmarkt dreigen, zoals de ICT, techniek, zorg en onderwijs, is de instroom van statushouders naar de arbeidsmarkt het meest kansrijk. Het opzetten van deze geïntegreerde trajecten zien wij als kans om enerzijds tekorten op te vangen en werkgevers tegemoet te komen, en anderzijds wordt de integratie van nieuwkomers bevorderd door werk.

2.3 Regionale visie

De bovenstaande uitgangspunten en de nieuwe taken in de wet inburgering vertalen zich naar de volgende regionale visie op inburgering en integratie van nieuwkomers:

Integratie van alle nieuwkomers vindt plaats vanaf dag één waarbij de regie op eigen leven en zelfredzaamheid in onze maatschappij de belangrijkste uitgangspunten zijn. De inburgering draagt zorg dat alle inburgeringsplichtigen, waaronder ook gezinsmigranten, duurzaam integreren in de Nederlandse samenleving. Dat maakt inburgering het fundament voor integratie.

Regionale samenwerking bevordert de integratie en duurzame participatie van nieuwkomers, met als uiteindelijk doel dat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving met alle rechten en plichten zoals die voor elke andere Nederlander gelden. Wij werken regionaal samen waar dat meerwaarde biedt en organiseren lokaal wat kan.

3. Regionale samenwerking

3.1 Inleiding

Om de gezamenlijke visie van de U16 gemeenten te kunnen uitvoeren en om gezamenlijk positieve resultaten te behalen, is regionale samenwerking nodig. Regionale samenwerking wordt gezien als kans om verandering te realiseren. Hiertoe zijn bestuurlijke afspraken tussen gemeenten vereist, maar ook afspraken tussen gemeente(n) en uitvoeringsorganisatie(s), taalaanbieder(s), werkgever(s), vrijwilligersorganisatie(s) en andere ketenpartners. Om bestuurlijke afspraken in de praktijk te realiseren is verbinding met het (inter)gemeentelijke sociale diensten en andere organisaties van groot belang. Bij de beleidsontwikkeling dient ook de doelgroep betrokken te worden om tot een integraal aanbod te komen. Op basis van de bestuurlijke afspraken wordt de ambtelijke samenwerking verder vormgegeven.

De gezamenlijke U16 ambitie wordt lerend ontwikkeld. We doen dit door stedelijke en regionale pilots en het betrekken van ketenpartners, waar nodig en wenselijk. Een belangrijk uitgangspunt is dat al wat ontwikkeld wordt ten goede komt aan de doelgroep en dat deelnemende gemeenten profijt hebben van de regionale samenwerking. Naar verwachting is er in de loop van 2020 meer helderheid over zowel de inhoud van de nieuwe wet inburgering als over het budget. Tot die tijd gaat de U16 door met de uitwerking en implementatie van de nieuwe wet zoals het ter consultatie is aangeboden.

3.2 Voorbereiding van de samenwerking

1. Werkgroep Doorgaande Lijn

In november zijn we gestart met de werkgroep Doorgaande Lijn, nadat bestuurlijk was afgestemd dat regionale samenwerking op de Doorgaande Lijn meerwaarde biedt. Wat is werkbaar, wat gaat goed en wat minder, hoe gaan we het proces voortzetten, waar werken we naartoe en wat vindt de doelgroep voor wie we dit doen? Vragen waar we met deze werkgroep antwoord op willen krijgen om ons voor te bereiden op de nieuwe verantwoordelijkheden. De focus ligt op de warme overdracht tussen het COA en de sociale diensten en het tijdig in gang zetten van het integratieproces. Tevens biedt deze werkgroep ruimte om bij de uitvoering van elkaar te leren en good practices met elkaar te delen.

2. Werkgroep verkenning inkoop taaltrajecten

In deze werkgroep wordt verkend of en hoe we gezamenlijk taaltrajecten kunnen inkopen. De U16 gemeenten willen inburgeraars vanuit de maatwerkgedachte een zo goed mogelijk passend aanbod bieden. Samenwerking biedt hierbij schaalvoordeel. Voor

de meest kwetsbare inburgeraars moet aanbod laagdrempelig en lokaal zijn (denk hierbij aan de Z-route), terwijl inburgeraars in de B1- of onderwijsroute best naar een buurgemeente kunnen reizen. De laatste twee routes zijn het meest kansrijk om gezamenlijk in te kopen en in de werkgroep wordt nader onderzocht hoe dit vorm te geven.

Een aandachtspunt is eenduidigheid naar aanbieders toe die in onze regio actief zijn. Vermindering van administratieve lastendruk en eenduidigheid in bijvoorbeeld leveringsvoorwaarden zijn daarbij belangrijk. Ook wordt gestreefd naar uniforme prijzen, kwaliteitseisen en monitoring en de toepassing van landelijke standaarden. De vraag is hoe dit vorm te geven en in welk samenwerkingsverband. Dit zijn aandachtspunten en vragen waar we in de regionale werkgroep antwoord op willen verkrijgen.

3.3 Uitwisseling en afstemming

1. Pilots Utrecht-stad, Utrecht Zuidoost en Vijfheerenlanden

In Utrecht-stad en regio Utrecht Zuidoost zijn twee pilotaanvragen vanuit het Ministerie gehonoreerd. Beide pilots zijn gericht op participatie en taalontwikkeling van vrouwelijke statushouders en gezinsmigranten. Vijfheerenlanden is, in samenwerking met twee gemeenten buiten de regio, gestart met de pilot duale trajecten. De focus in deze pilot ligt op het versneld leren van de Nederlandse taal in combinatie met werk. Ook deze pilot is toegekend door het Ministerie. De ervaringen en resultaten die in de pilots worden opgedaan zijn van belang voor de gehele regio. Valkuilen kunnen voorkomen worden en werkbare aanpakken juist overgenomen. Landelijk worden onze pilots gemonitord en zelf volgen we de pilots elders in het land om daar lering uit te trekken.

2. Regionale afstemming huisvesting

De krappe regionale woningmarkt kent al geruime tijd een toenemende vraag naar betaalbare woningen, terwijl het aanbod steeds meer onder druk komt te staan. Om aan de taakstelling te voldoen wordt extra beslag gelegd op sociale huurwoningen. In U16 verband is in 2018 onderzoek gedaan naar regionale afstemming op de taakstelling. Deze afstemming is succesvol gebleken nu ambtelijk de huisvesting van statushouders wordt afgestemd indien er geen geschikte woning in de desbetreffende gemeente is.

3.4 Financiën

De decentralisatie van verantwoordelijkheden als gevolg van komende wetgeving is nog niet omkleed met budgetten en zekerheden, waardoor de ambitie die we hebben voortdurend uitgelijnd moet worden op de actuele stand van zaken met betrekking tot budgetten en kaders. Dat is ook de reden dat navolgend – en dat zullen we permanent moeten doen – die stand van zaken met betrekking tot de wet bezien zal worden. Die onzekerheid vraagt veel van de gemeenten, het vraagt ook veel van samenwerkende partijen en het zal moeten leiden tot veel gesprekken over de mate van flexibiliteit die we met elkaar kunnen organiseren. De financiën voor regionale samenwerking zal nader bepaald moeten worden, waarbij ook de uitvoeringskosten moeten worden meegewogen.

4. Aandachtspunten en vervolgproces

4.1 Aandachtspunten

Momenteel zijn er onzekerheden rondom de invoering van de nieuwe wet, zoals onduidelijkheid over de invulling van de regierol en het beschikbare budget. Dit betekent dat ook lokaal niet duidelijk is op welke wijze de wet lokaal ingebed wordt. Vooralsnog is de invoeringsdatum van de nieuwe wet ongewijzigd: per 1-1-2021 treedt de wet in werking en de periode tot aan deze datum is lokaal en regionaal hard nodig om invulling te geven aan de wet. In bijlage 2 is een korte opsomming van kritische succesfactoren opgenomen.

4.2 Vervolgproces en besluitvorming

Aankomend jaar zullen we door middel van een groeimodel de samenwerking met elkaar opzoeken. Juist ook na de beoogde ingangsdatum van de nieuwe wet inburgering op 1 januari 2021 willen we van elkaar blijven leren, (door)ontwikkelen en met elkaar blijven optrekken. Om de uitvoering van de nieuwe wet juist vorm te geven is goede

samenwerking gewenst tussen gemeenten en ketenpartners, op zowel lokaal, subregionaal als regionaal niveau. Dit vergt tijd en verhoudt zich niet uitsluitend tot de planning van de implementatie van de wet die het Ministerie hanteert. De wens bestaat om in 2020 intensiever in regionaal verband samen te werken op dit thema.

Na het vaststellen van de U16 visie op asiel en integratie tijdens de bestuurstafel Gezonde en Inclusieve Regio op 5 februari 2020 zullen we toewerken naar een nieuwe bestuursovereenkomst. Op de bestuurstafel van 1 april 2020 staat deze overeenkomst geagendeerd zodat we in het tweede kwartaal van 2020 de samenwerking verder vorm kunnen geven. Tot die tijd zal de huidige overeenkomst stilzwijgend worden verlengd.

Bijlage 1. De (nieuwe) taken van de gemeenten

In deze bijlage worden de nieuwe kerntaken van de wet Inburgering beschreven. Deze taken zijn opgesteld op basis van de Memorie van Toelichting van de nieuwe wet. Het college van B&W van de gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering en verantwoording hierover vindt plaats richting de raad.

Maatschappelijke begeleiding (bestaande taak gemeente)

De maatschappelijke begeleiding bestaat in ieder geval uit de componenten: (1) praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen en bewegwijzering na de huisvesting en (2) voorlichting over leefgebieden in de Nederlandse samenleving. Maatschappelijke begeleiding is een bestaande taak, maar wordt in de nieuwe wet wel aangepast.

Elke statushouder krijgt maatschappelijke begeleiding om hem of haar zo snel mogelijk in de maatschappij thuis te laten voelen en op weg te helpen. Op dit moment wordt dit veelal gedaan door vrijwilligers in samenwerking met professionals. Deze taken zijn al belegd binnen de gemeenten.

Financieel ontzorgen van asielstatushouders (nieuwe taak gemeente)

De verplichte ontzorging bestaat uit het vanuit de bijstandsuitkering betalen van de huur, de rekeningen voor gas, water en stroom en de verplichte zorgverzekering. Dit gedurende 6 maanden, maar dit kan ook langer dan 6 maanden zijn als dit nodig is voor de inburgeringsplichtige. Naast het financieel ontzorgen is het van belang dat bijstandsgerechtigde statushouders worden ondersteund om financieel zelfredzaam te worden.

Brede intake en Persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP) (nieuwe taak gemeente)

De brede intake neemt in het nieuwe stelsel een belangrijke plek in en markeert een duidelijke breuk met het huidige stelsel: door middel van de brede intake die verplicht wordt voor elke inburgeringsplichtige en die door gemeenten wordt afgenomen, wordt een beeld gevormd van de startpositie en ontwikkelmogelijkheden van de inburgeringsplichtige op het gebied van inburgering en participatie. Een leerbaarheidstoets is een verplicht onderdeel van het PIP. Na afronding van de brede intake stelt de gemeente of bevoegde ketenpartner, zoveel als mogelijk in afstemming

met de inburgeringsplichtige, het PIP op. Het PIP bevat de beslissing waarbij de leerroute wordt vastgesteld en bevat overige informatie over op welke wijze de inburgeringsplichtige aan zijn inburgeringsplicht moet voldoen. Het PIP wordt gekwalificeerd als beschikking.

Voortgang van de inburgering (nieuwe taak gemeente)

In het wetsvoorstel is vastgelegd dat gemeenten gedurende het gehele inburgeringstraject de taak krijgen om tussentijds de ontwikkelingen en vorderingen van de uitvoering van het PIP te monitoren. Op die manier kunnen gemeenten hun regierol op de uitvoering van inburgering goed vormgeven en waar nodig gedurende het traject bijsturen als dit nodig blijkt. Van gemeenten wordt in ieder geval verwacht dat er periodiek contact wordt gelegd met de inburgeringsplichtige om de voortgang van de inburgering op basis van het PIP te bespreken. De gemeente heeft hierbij de verantwoordelijkheid om de relevante informatie over de inburgeringsplichtige vanuit bijvoorbeeld de cursusinstelling op te halen.

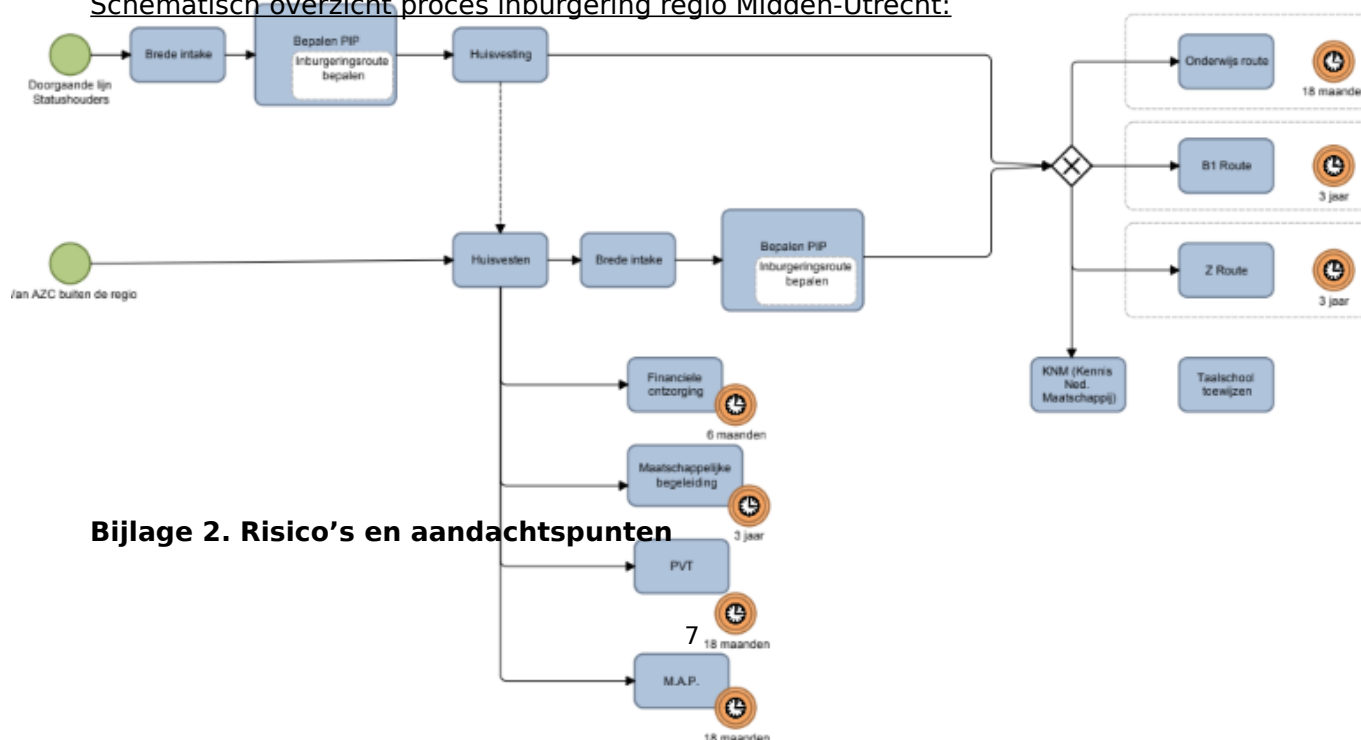
Inburgeringsaanbod: Leerroutes onderwijsroutes in het nieuwe stelsel (nieuwe taak gemeente)

Gemeenten worden verantwoordelijk worden voor de inkoop van de inburgeringslessen. Gemeenten krijgen de wettelijk plicht om er zorg voor te dragen dat er aan de inburgeringsplichtige asielstatushouder tijdig een inburgeringsaanbod wordt gedaan dat aansluit bij de leerroute en andere elementen die in het PIP zijn vastgelegd. In de aanloop naar 01-01-2021 moeten er keuzes worden gemaakt of gemeenten dit lokaal, regionaal of bovenregionaal gaan aanbesteden. Er worden verschillende onderwijsroutes aangeboden, de onderwijsroute (onderwijs), de B1-route en de Z-route (zorg). Deze verschillende routes vereist verschillende expertise.

Participatieverklaring (PVT) en Module Arbeidsmarkt & Participatie (MAP) (Participatieverklaring= aangepaste taak en MAP is nieuwe taak)

Op grond van het wetsvoorstel worden inburgeringsplichtigen verplicht om zowel het PVT als de MAP in de eerste achttien maanden na aanvang van de inburgeringstermijn af te ronden. Binnen de MAP brengt de inburgeringsplichtige de eigen competenties en arbeidskansen in kaart. Er moeten kwaliteitscriteria op worden gesteld voor de MAP. Daarnaast is er de keuze of de MAP moet worden ingekocht net als de leerroutes of worden belegd bij bijvoorbeeld de gemeenschappelijke regeling. De uitvoering komt bij voorkeur te liggen bij een organisatie die ook handavingsinstrumenten heeft. Het PVT bestaat, net zoals in het huidige inburgeringsstelsel, voor alle inburgeringsplichtigen uit twee onderdelen: een inleiding in de kernwaarden en de ondertekening van de participatieverklaring. De participatieverklaring is ook een bestaande taak van de gemeenten, met invoering van deze wet moet hij echter worden uitgebreid.

Schematisch overzicht proces inburgering regio Midden-Utrecht:

Bijlage 2. Risico's en aandachtspunten

1. Besluitvorming overheid

Het Ministerie hanteert een krappe tijdspanne voor de besluitvorming. Gemeenten zullen zich voor moeten bereiden met de informatie die op dat moment voorhanden is om de beoogde ingangsdatum van 1-1-2021 te realiseren.

Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020
Consultatieronde o.m. internetconsultatie Juli 2019 Advies en overleg VNG Uitwerken Lagere regelgeving	Uitwerken Lagere regelgeving Beslispunten voor de Minister Voor advies naar Raad van State	Afronden overleg SZW VNG Consultatie lagere regelgeving Advies Raad van State Wetsvoorstel naar Tweede Kamer	Behandeling wetsvoorstel in Eerste en Tweede kamer	Behandeling wetsvoorstel in Eerste en Tweede kamer Publicatie nieuwe wet Inburgering 1-1-2021 in werking

2. Volume

Het aantal inburgeringsplichtige statushouders is na de piek in 2016 gestaag afgenomen. Op de langere termijn is er geen uitspraak te doen over het aantal asielgerechtigde inburgeringsplichtigen en dat zorgt voor onzekerheid. Echter blijft bij een lage instroom het bestand inburgeringsplichtigen toch redelijk stabiel doordat gezinsmigranten ook een inburgeringstraject dienen te volgen.

3. Gezinsmigranten

Gezinsmigranten zijn net als statushouders en overige migranten inburgeringsplichtig en worden geacht binnen de daarvoor geldende termijn één van de drie leerroutes succesvol af te ronden. Evenals nu het geval is in het huidige stelsel moeten zij zelf de inburgering bekostigen en zijn zij vrij hun eigen taalaanbieder te kiezen. Dit maakt hen kwetsbaar voor frauduleuze taalaanbieders. Aangezien gezinsherenigers de helft van alle inburgeringsplichtigen vormen is het van belang een visie te ontwikkelen op deze groep.

4. Deskundige medewerkers & voldoende beleids capaciteit

De nieuwe wet vraagt om specialistische kennis van de doelgroep. Enerzijds moeten medewerkers cultuursensitief kunnen werken maar anderzijds ook durven handhaven en eisen stellen. Kennis van meerdere regelgeving is noodzakelijk, net als digitale vaardigheden. Ook inzet van extra beleids capaciteit is onvermijdelijk.

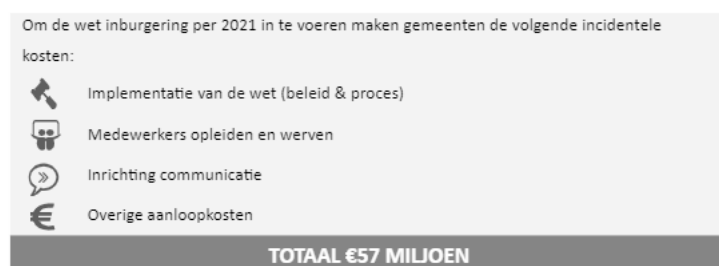
5. Financiële consequenties

Het onderstaande financiële overzicht geeft weer wat de beoogde structurele en incidentele kosten zullen zijn. Met name de VNG is kritisch op de financiële mogelijkheden om de wet naar behoren uit te voeren. Begin januari 2020 was er nog geen overeenstemming tussen de Minister en de VNG over de noodzakelijke middelen voor uitvoering en invoering van de wet.

Structurele kosten

Incidentele kosten

TE BEREKENEN KOSTEN

ICT en de zogenaamde 'lage regelgeving' worden nog uitgewerkt. De kosten worden in kaart gebracht en gemeenten moeten hiervoor gecompenseerd worden.

Bron: VVWG

6. ICT

Er is momenteel geen passende ICT ondersteuning beschikbaar. Deze zal ontwikkeld moeten worden. Ook hier geldt een voorbereidingstijd van bijna één jaar.

7. Privacywetgeving

De huidige privacywetgeving blijkt op gespannen voet te staan met de noodzaak om snel en relatief veel persoonlijke informatie met betrekking tot de inburgeraars uit te wisselen tussen samenwerkingspartners.

8. De ondertussen groep

De vraag is wat er gebeurt met alle inburgeringsplichtigen die voor 1 januari 2020 zijn begonnen, maar nog niet ingeburgerd zijn. Blijven ze bij hun taalaanbieders of krijgen zij les van taalaanbieders in het nieuwe stelsel. Ook de financiering van deze groep is onduidelijk.

9. Regionale verscheidenheid

Elke van de U16 gemeenten heeft de keten rondom asiel en integratie grotendeels op haar eigen manier georganiseerd met verschillende partners. De voorzieningen, kansen uitdagingen en volume in de stad Utrecht zijn niet te vergelijken met die van een kleinere gemeente. Het is van belang deze verscheidenheid te erkennen en mee te nemen in de samenwerking.